

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärke:

Vabariigi Valitsus
korraldus
algtekst
23.06.2021
RT III, 22.06.2021, 6

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise

Vastu võetud 22.06.2021 nr 236

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punktide 1–3 ja 5 ning lõigete 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8:

1. Muuta Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ järgmiselt:

1) sõnastada punkt 20¹⁴ järgmiselt:

20¹⁴. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil kohaldatakse alates 23. juunist 2021. a lisaks järgmisi meetmeid ja piiranguid:

1) siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 600 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

2) välistingimustes sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut. Piirangut ei kohaldata rahvusvahelisele kõrge tasemega sporditegevusele ning riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

3) välistingimustes piiratud territooriumiga spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut;

4) sisetingimustes spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 600 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

5) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 600 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Sisetingimustes tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Välistingimustes võib avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates viibida ja liikuda tingimusel, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

6) sisetingimustes avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 600 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

7) välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut. Piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

8) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 600 isikut ruumi kohta ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse

osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

9) sisetingimustes toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal, kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis või teenuse osutaja teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.“;

2) sõnastada punkt 20¹⁴ järgmiselt:

„20¹⁴. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil kohaldatakse alates 28. juunist 2021. a lisaks järgmisi meetmeid ja piiranguid:

1) siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut ning täidetakse

punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

2) välistingimustes sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut. Piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

3) välistingimustes piiratud territooriumiga spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut;

4) sisetingimustes spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

5) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Sisetingimustes tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Välistingimustes võib avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates viibida ja liikuda tingimusel, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

6) sisetingimustes avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv

kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

7) välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 5000 isikut. Piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

8) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1000 isikut ruumi kohta ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

9) sisetingimustes toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal, kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis või teenuse osutaja teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.“;

3) sõnastada punktid 20¹⁶–20²⁰ järgmiselt:

„20¹⁶. Tegevuse korraldaja võib punktis 20¹⁴ sätestatud isikute arvust suurema osalejate arvuga tegevusi läbi viia juhul, kui on tagatud teiste asjakohase valdkonna kohta punktis 20¹⁴ sätestatud piirangute ja meetmete rakendamine ning punktides 20¹⁷–20²⁰ sätestatud nõuete täitmine. Juhul, kui kavandatakse korraldada avalikku üritust, spordivõistlust või spordi- ja liikumisüritust, mille tingimused erinevad punktides 20¹⁴; ja 20¹⁷–20²⁰ sätestatud tingimustest, kohaldatakse punkti 7.

20¹⁷. Tegevuse korraldaja võib punktis 20¹⁶ sätestatud juhul tegevust läbi viia, kui on tagatud sisetingimustes mitte rohkem kui 3000 isiku ja välistingimustes mitte rohkem kui 9000 isiku osalemine ühe kalendripäeva kohta, tingimusel, et tegevus osaleb isik, kellele tervishoiuteenuse osutaja on teinud käesolevas punktis sätestatud testi, mille tulemus on negatiivne, järgmistel tingimustel:

1) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 antigeen-RTD test peab olema tehtud kuni 24 tundi enne tegevuses osalemist;

2) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR test peab olema tehtud kuni 72 tundi enne tegevuses osalemist.

20¹⁸. Tegevuse korraldaja peab punktis 20¹⁷ sätestatud testimise korraldamisel tagama punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmise ning desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

20¹⁹. Punktis 20¹⁷ sätestatud testi tegemisest on vabastatud isik, kes on:

1) alla 12-aastane;

2) erivajadusega ja tema testimine ei ole muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik;

3) punktides 6¹ ja 6² sätestatud tingimustel COVID-19 haiguse läbipõdenud, vaksineeritud või vaksineerituga võrdsustatud isik, kui ta esitab enne tegevuses osalemist nimetatud asjaolude kohta tõendi.

20²⁰. Tegevuse korraldaja on kohustatud kontrollima punktides 20¹⁷ ja 20¹⁹ sätestatud testi või tõendi ehtsust ja kehtivust ning tuvastama tõendi või testi esitaja isikusamasuse enne seda, kui isik osaleb tegevuses.“;

4) sõnastada punkti 20¹⁷ sissejuhatav lauseosa järgmiselt:

„20¹⁷. Tegevuse korraldaja võib punktis 20¹⁶ sätestatud juhul tegevust läbi viia, kui on tagatud sisetingimustes mitte rohkem kui 6000 isiku ja välistingimustes mitte rohkem kui 12000 isiku osalemine ühe kalendripäeva kohta, tingimusel, et tegevuses osaleb isik, kellele tervishoiuteenuse osutaja on teinud käesolevas punktis sätestatud testi, mille tulemus on negatiivne, järgmistel tingimustel:“.

2. Korraldus jõustub 23. juunil 2021. a. Korralduse punkti 1 alapunktid 2 ja 4 jõustuvad 28. juunil 2021. a.

3. Avaldada korraldus Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igaühe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks on kaitsealas inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti on kaitsealas avalik huvi, et viiruse levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusohut miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata, arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada teatud piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglase tasakaalu piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Seejuures tuleb arvestada, milline on inimeste võimalus pikemas perspektiivis realiseerida oma teisi põhiõigusi, näiteks õigust vabalt liikuda ja tegeleda ettevõtlusega, kui Eestis ei saada COVID-19 haigust põhjustavat viirust kontrolli alla ning tervishoiuasutused ja -töötajad on ülekoormatud. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõigete 2, 5 ja 6 alusel ning arvestades lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguse tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uude ohtliku nakkushaigusega; Vabariigi Valitsus on Terviseametilt saanud epidemioloogiliste, laboratoorse ja kliiniliste andmete alusel teabe ja soovitusel abinõu (kohustus või piirang) kohta; abinõu on viiruse leviku tõkestamiseks vältimatult vajalik ehk see peab olema proportsionaalne ja otstarbekas nõue; abinõu on ajutine ehk ajaliselt piiritletud ning toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldusega nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*) on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud liikumisvabaduse piirangud ja meetmed, mille eesmärk on vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹, või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Riskirühmadel (sh vanemaalistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Arvestades käesoleva korraldusega tehtud riigisiseste piirangute ja meetmete leevendusi, on uued riigisiseseid piirangud ja meetmed taotletava eesmärgi suhtes proportsionaalsed. Valdavalt jääb edaspidi siseruumides ja välitingimustes toimuvate tegevuste, sealhulgas läbiviidavate ürituste osas kehtima isikute hajutatuse nõue, desinfitseerimisnõue ja osalevate isikute piirarvud, kui viimased on konkreetses valdkonnas kehtestatud. Piirangud, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, näiteks reisimisega seotud eneseisolatsiooni tingimused, on põhjendatud uute koroonaviiruse tüvede leviku ohu tõttu. Kuivõrd nakkusoht on riigisiselt madal ning haigestumus langustrendis, siis välisriikidest uute tüvede sissetoomise risk on väga suur, eelkõige delta tüve korral, mis on võrreldes varasemate tüvedega nakkavam. Arvestades piiriületuste kasvavat trendi, Euroopa Liidu soovitude põhjal tehtud muudatusi kolmandate riikide kodanikele piiriületuse leevenduste kohta ja ühiskondlikku ootust, on tõenäoline, et delta tüve negatiivne mõju jõuab Eestisse lähiajal. Praeguste arvamuste kohaselt levib delta tüvi umbes 1,4–1,6 korda kiiremini ning sellega nakatunute osakaal kõigist nakatunutest on hetkel 25%. Samas tuleb arvestada kasvavat vaktsineeritud ning läbipõdenud isikute hulka. Kui delta tüve levik ei too lähinädalatel Eestis kaasa viiruse leviku vähenemise olulist aeglustumist või koroonaviiruse leviku tõusu, on võimalik piiranguid veelgi leevendada.

Seega on piirangute ja meetmete rakendamine muudetud kujul ning teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, tõhus ning proportsionaalne meede, et tagada inimeste elu ja tervis ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevus.

Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse leviku kiirus vähenenud, haigestumuse intensiivsus on kogu riigis madal. Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatamiskordaja R, et haigestumine on endiselt laialdane, kuid langustrendis. Eestis on see näitaja langenud alla 1, mis tähendab, et rakendatavad meetmed on olnud tõhusad ning haigestumine on langustrendis. Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatumiskordaja püsib üle Eesti 0,79 (eelmisel nädalal oli R 0,7).

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et haigestumuse intensiivsus on kogu Eestis madal. 21. juunil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 49,81 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 40. 16. juunil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 64,11 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 49.

Korraldusega jäetakse alates 23. juunist 2021. a välja seni kõikides valdkondades avalikes siseruumides kehtinud 50% täituvuse nõue ning säilitatakse samal ajal sisetingimustes hajutatuse nõue. Seega kehtivad edaspidi valdkondade üleselt ühetaolised piirangud, arvestada tuleb muu hulgas eri tegevustes ja teenuste tarbimisel osaleda lubatud isikute arvu.

Põhiseaduse § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb põhiseaduse § 11 lausest 2, mille kohaselt peavad õiguste ja vabaduste piirangud olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute ja meetmete kehtestamine avalikes huvides ja need seatakse üle riigi, mis tähendab, et kõik ettevõtjad ja üksikisikud, keda piirangu kehtestamine puudutab, on samasuguses olukorras ning kedagi ei kohelda erinevalt. Põhiseaduse § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt.

Põhiseaduse § 31 teine lause annab seadusandjale volituse ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusega. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on korralduses sätestatud piirangute ja meetmete kehtestamine õiguspärane.

Korralduses kehtestatud piirangute ja meetmete eesmärk on piirata koroonaviiruse levikut ja viirusega nakatumist ning kindlustada riigi oluliste funktsioonide toimepidevus. Korralduses sätestatud piiranguid ja meetmeid on põhjalikult kaalutud ning otsustatud on nende kasuks, mis on praeguse haiguse leviku kontekstis olemasoleva teabe alusel alternatiivsetest variantidest tõhusamad. Samuti on hinnatud, et kõnealused piirangud ja meetmed oleksid õiglased ja proportsionaalsed erinevate põhiõiguste ja -vabaduste koostoimes (nt põhiseaduse §-d 12, 16, 19, 28, 31, 34, 37, 47). See tähendab, et piirangud ja meetmed mõjutavad kogumis kõiki isikuid avaliku huvi (inimeste elu ja tervise kaitse, riigi toimepidevus) eesmärgil.

Toimepidevus on seotud riskiga, kus suure hulga inimeste, näiteks arstid, politseinikud ja päästjad, sotsiaaltöötajad, kohtunikud, õpetajad, riigiametnikud või Riigikogu liikmed, haigestumisel on tuntav mõju avalike teenuste kättesaadavusele ja riigi õiguskorrale. Piiranguid ja meetmeid luues kaalutakse iga valdkonna

puhul, milline on õiglane tasakaal elu, tervise ja riigi toimepidevuse kaitse ning piiratava õiguse ja vabaduse vahel.

Näiteks põhiseaduse § 47 kohaselt on kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Seega ei ole ka põhiseaduse §-s 47 sätestatud õigus absoluutne. Põhjus, miks põhiseaduse § 47 nimetab eraldi nakkushaiguste leviku tõkestamist, seisneb selles, et nakkushaigused levivad inimeste seas siis, kui inimesed kohtuvad. Seetõttu on nakkushaiguste leviku tõkestamise üks olulisi ja põhilisi meetmeid nakkuse levimise takistamisel inimestevahelise lävimise piiramine.

Põhjendused meetmete ja piirangute kehtestamise kohta on esitatud korralduses ja seletuskirjas.

Korralduses kehtestatud nõuete üle teeb NETS § 44 lõike 1 alusel järelevalvet Terviseamet. Kui viiruse leviku tõkestamise meedet nõuetekohaselt ei täideta, rakendatakse korrakaitseseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning tõkestada viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras Vabariigi Valitsusele vaide 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul, arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

¹www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär